

Rapport for opfyldelse af mål i Forsvarsministeriets miljø- og energistrategi 2020

Indhold

INDLEDNING.....	3
RESUMÉ	4
FOKUSOMRÅDER OG MÅLOPFYLDELSE I 2020	5
OPERATIV VIRKSOMHED.....	10
STØTTEVIRKSOMHED	15
ARKTIS	19
CHRISTIANSØ	21
MILJØ- OG ENERGIPOLITIK, MILJØ- OG ENERGILEDELSE SAMT KLIMAREGNSKAB.....	22
TEKNOLOGI OG VIDENS- OPBYGNING/DATA	24
ADFÆRD OG KOMMUNIKATION.....	25

Indledning

Forsvarsministeriets miljø- og energistrategi 2016-2020 blev udgivet den 23. september 2016.

Forsvarsministeriets miljø- og energistrategi 2016-2020 blev udgivet den 23. september 2016. Dette er den sidste årsrapport for miljø- og energistrategien. Strategien er afløst af Forsvarsministeriets handleplan for det grønne område 2021-2025.

Forsvarsministeriets styregruppe for den grønne indsats skal medvirke til at sikre implementeringen af strategimålene. Styregruppen er sammensat af repræsentanter fra Forsvarsministeriet, Forsvarskommandoen, Beredskabsstyrelsen, Hjemmeværnskommandoen, Forsvarets Efterretningstjeneste, Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse, Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse, Forsvarsministeriets Personalestyrelse samt Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse.

Styregruppen har afgivet en årlig statusrapport for opfyldelse af målene i strategien for de enkelte år. Denne rapport rapporterer således på målopfyldelsen i 2020. Styregruppens rapportering om fremdrift for strategiens mål er sket på baggrund af de respektive styrelsers oplysninger om, hvorledes målopfyldelsen for hvert enkelt mål er opnået.

For 2020 er der aktiviteter inden for flere fokusområder på tværs af koncernen og geografisk på tværs af Rigsfællesskabet.

Resumé

Rapporten giver status for de mål, der skulle opfyldes i 2020 i henhold til Forsvarsministeriets miljø- og energistrategi 2016-2020. Året 2020 var særegent på grund af Covid-19 restriktionerne, hvilket påvirkede opfyldelsen for nogle af målene. Forsvarsministeriet med underlagte myndigheder opfyldte i alt 19 ud af de 32 mål, der skulle opfyldes i 2020. Hertil blev ni mål delvist opfyldt, mens tre mål ikke blev opfyldt. Et enkelt mål om optimering af bygningsmassen blev aflyst, da der grundet forligsmæssige ændringer i stedet for afhændelse af bygningsmasse blev behov for øget anvendelse. De delvist opfyldte og ikke-opfyldte mål er enten overført til Forsvarsministeriets grønne handleplan 2021-2025 eller vil indgå i myndighedernes fortsatte arbejde med miljø- og energiledelse.

På det operative område har Forsvarskommandoen arbejdet med tiltag for energioptimering, energibesparelse og datalogning for energiforbruget i operative lejre, analyser for energioptimering på Forsvarets skibe samt tiltag for optimering af drivmiddelforbruget.

Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse har arbejdet med grønne principper for indkøb af IT-udstyr, hvor udstyret er blevet reduceret og udskiftet med mere energibesparende løsninger.

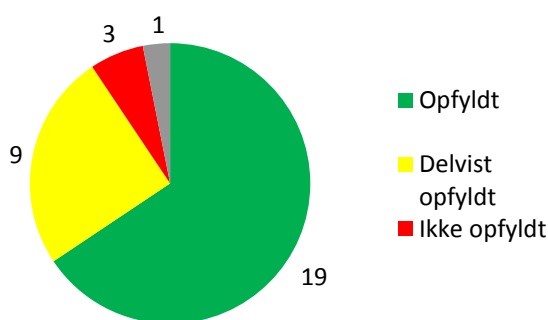
Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse har arbejdet med at reducere energiforbruget i den opvarmede bygningsmasse. Ejendomsstyrelsen har gennemført to større CTS-projekter (Central Tilstandskontrol og Styring) med bygningsautomatik i forhold til varme- og elforbrug. Endvidere er der i forbindelse med nybyggeri og bygningsrenoveringer arbejdet med bygningsklasse 2020. Ejendomsstyrelsen har herudover arbejdet med identificering af potentielle forureningskilder og udviklet et værktøj til kvantificering af miljøbelastningen ved oprydning efter forureninger. Der er udarbejdet og gennemført to grønne kampagner for Hjemmeværnets frivillige for mere miljø- og energivenlig adfærd. Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse offentliggjorde Forsvarsministeriets Klimaregnskab 2019 i december 2020.

Samtidig har Forsvarsministeriets departement arbejdet med grønne initiativer for Christiansø samt identificeret mulige indsatsområder for nedbringelse af CO₂-, NO_x-, SO₂- og partikeludledning.

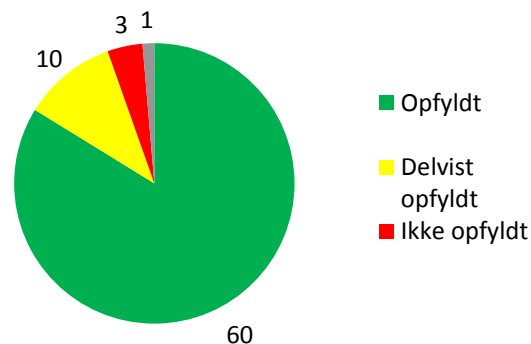
Fokusområder og målopfyldelse i 2020

Nedenstående oversigt illustrerer, hvilke mål i Forsvarsministeriets miljø- og energistrategi 2016-2020, der skulle opfyldes i 2020 (herunder mål overført fra tidligere år), og i hvilken grad de enkelte mål er opfyldt. Oversigten viser således en delmængde af strategiens samlede antal mål. De angivne fokusområder og nummereringen af mål henviser til opdelingen i strategien. Følgende to cirkeldiagrammer viser målopfyldelsen for henholdsvis 2020 og den samlede strategiperiode 2016-2020:

Målopfyldelse 2020

Målopfyldelse 2016-2020

Fokusområde	Mål	Opfyldt	Delvist opfyldt	Ikke opfyldt
Operativ virksomhed	Mål 1.1.a: I Forsvarsministeriets lejre skal data for energiforbruget opsamles fra 2018, hvor det vurderes at være hensigtsmæssigt.		X	
	Mål 1.1.b: Energiomdannelsesprocessen fra diesel til elektricitet skal kontinuerligt optimeres frem mod 2020 gennem nye og forbedrede produktionsformer. Der skal igangsættes energibesparende tiltag til reduktion af varme-/kuldetab i en del af lejrenes faciliteter. Samtidig skal potentialet for, at dele af el-produktionen inden 2020 erstattes med vedvarende energi, afdækkes på baggrund af den gennemførte analyse i projektet Grøn Lejr, som er forankret i Forsvarskommandoen.			X

Fokusområde	Mål	Opfyldt	Delvist opfyldt	Ikke opfyldt
	Mål 1.1.c: Beredskabsstyrelsen skal analysere mulige tiltag på baggrund af projektet Grøn Lejr.	X		
	Mål 1.2.b: Samtidig analyseres muligheder for at anvende Energy Dashboards programmer, der kan opsamle data og derudfra beskrive energiforbruget som styringsværktøj til at opnå en mere energieffektiv sejlads.	X		
	Mål 1.2.c: På fleksible støtteskibe skal tiltag til energioptimering implementeres inden udgangen af 2018 på baggrund af den gennemførte analyse i projektet Smarter Sailing. Analysen omfatter de eksisterende varme-, ventilations- og luftkonditioneringsystemer (HVAC) samt pumpesystemer. Hertil kommer udskiftning af lyskilder, primært skiftes til LED belysning med lyssensorer (PIR).		X	
	Mål 1.2.d: Det analyseres, om saltvandskøling med fordel kan udbredes på andre enheder i Søværnet.	X		
	Mål 1.2.e: Det analyseres, hvilke tiltag der med fordel kan implementeres på udvalgte skibsklasser inden udgangen af 2020.	X		
	Mål 1.4.b: Inden udgangen af 2020 analyseres, hvordan operativ opgaveløsning og øvelsesaktiviteter kan optimeres i forhold til forbrug af drivmidler ved at øge brugen af teknologiske løsninger og forbedrede tværgående planlægningsmæssige initiativer.	X		
	Mål 1.5.c: Miljø- og energihensyn indarbejdes i logistiske bestemmelser inden 2019.		X	

Fokusområde	Mål	Opfyldt	Delvist opfyldt	Ikke opfyldt
	Mål 1.5.d: Søværnets brændstofmodel, der anvendes som et værktøj til at budgettere brændstofmængder og CO ₂ -udledning, forventes udviklet til også at kunne sammenholde mængden af faktisk forbrugt brændstof med det optimale forbrug i henhold til skrukurven for den faktiske udsejlede distance.			X
Støttevirksomhed	Mål 2.2.a: Fra 2016 udføres nybyggeri i henhold til bygningsklasse 2020. Samtidig udføres bygningsrenoveringer og ombygninger med bygningskomponenter i henhold til bygningsklasse 2020.	X		
	Mål 2.2.c: Hvor det er rentabelt, skal der fra 2017 ske en løbende udskiftning og opdatering af CTS (Central Tilstandskontrol og Styring) i strategiperioden, så der etableres bygningsautomatik i forhold til varme- og elforbrug på Forsvarsministeriets etableringer.		X	
	Mål 2.2.f: En optimering af udnyttelsen af bygningsmassen nås i 2020.	Aflyst		
	Mål 2.2. g: Løbende i strategiperioden inddrages grønne principper i indkøb af IT-udstyr, opstilling af arbejdspladser samt ved etablering af IT-forbindelser og driftsfaciliteter.	X		
	Mål 2.3.a: Inden udgangen af 2020 reduceres energiforbruget i den opvarmede bygningsmasse med minimum 20 % i forhold til 2006.	X		
	Mål 2.4.a: Potentielle forureningskilder på Forsvarsministeriets arealer, der vurderes at have væsentlig betydning for drikkevandsressourcerne og overfladevand, identificeres inden udgangen af 2020.	X		

Fokusområde	Mål	Opfyldt	Delvist opfyldt	Ikke opfyldt
	Mål 2.4.b: Et værktøj til at kvantificere den miljømæssige belastning ved forureningsoprydning skal være udviklet i 2020 til brug for identifikation af mulige miljømæssige optimeringer.	X		
	Mål 2.5.b: Inden udgangen af 2020 er der implementeret registrering af relevante naturelementer i drifts- og plejeplanlægningen, eksempelvis registrering af invasive arter samt udvalgte sårbare naturtyper og arter.	X		
Arktis	Mål 3.3.a: I 2017 udarbejdes en analyse af logistik- og særligt brændstofområdet i Arktis.	X		
	Mål 3.3.b: I 2018 oprettes et projekt til at implementere en bedre sikring af, at de arktiske logistiske og brændstofmæssige forhold er tænkt ind ved anskaffelser/indkøb til brug i Arktis.	X		
	Mål 3.3.d: I 2019 skal mulighederne for optimering af energiforsyning og reducere af energiforbruget ved Arktis være afdækket.		X	
Christiansø	Mål 4.5.a: Årlig status på udvikling og formidling af kvaliteten i naturpleje i et samlet koncept med kulturværdier i løbet af strategiperioden.	X		
Miljø- og energipolitik, miljø- og energiledelse samt klimaregnskab	Mål 5.2.a: Forsvarsministeriet vil inden udgangen af 2020 gennemføre en videre udbredelse af miljø- og energiledelse, herunder på det operative område. I strategien videreføres relevante indsatser fra Forsvarsministeriets tidligere strategiperiode i forhold til indførelsen af miljøledelse efter gældende ISO 14001 standard og energiledelse efter gældende ISO 50001 standard.	X		
	Mål 5.3.a: Forsvarsministeriet vil hvert år inden udgangen af september offentliggøre koncernens klimaregnskab for det foregående år med tilhørende ledelsesberetning.			X

Fokusområde	Mål	Opfyldt	Delvist opfyldt	Ikke opfyldt
	Mål 5.4.a: Forsvarsministeriet vil blandt andet på baggrund af klimaregnskabet identificere indsatsområder for nedbringelse af NO _x -, SO ₂ - og partikeludledning samt fra 2017 fastlægge mål for procentvise CO ₂ -reduktioner under samtidig iagttagelse af hensyntagen til opnåelse af maksimal operativ effekt.	X		
Teknologi og vidensopbygning/ data	Mål 6.3.a: Fjernaflysning af energiforbrug etableres på bygningsniveau på alle bygninger, hvor det er rentabelt inden udgangen af 2020.		X	
Adfærd og kommunikation	Mål 8.1.c: Der skal årligt udarbejdes affaldskampanjer.	X		
	Mål 8.3.a: Der afholdes minimum ét møde årligt i det eksisterende dialogforum for naturforvaltning.			X
	Mål 8.4.c: Inden udgangen af 2020 skal Christiansøs særlige naturressourcer lægges på den digitale platform nævnt i mål 3 b.	X		
	Mål 8.5.b: Inden udgangen af 2019 skal der udarbejdes en grøn adfærdskampagne til frivillige medarbejdere under Forsvarsministeriets myndighedsområde.	X		
	Mål 8.5.c: Inden udgangen af 2020 skal der udarbejdes en grøn adfærdskampagne til medarbejdere i Arktis.			X
	Mål 8.5.d: For at undgå person- og forureningsskader ved et miljøuheld skal der inden 2020 udarbejdes en adfærdskampagne om korrekt håndtering af farlige stoffer.		X	
Samlet målopfyldelse		19	9	3

Resultaterne af de enkelte fokusområder præsenteres i de følgende afsnit.

Operativ virksomhed

Forsvarsministeriet driver og udvikler opgaveløsningen, så vi får mest mulig effekt ud af de ressourcer, vi sammen råder over. Dette giver mulighed for øget aktivitet i den operative opgaveløsning, som er kerneopgaven i ministerområdet, og det kan bidrage til øgede investeringer i ministerområdets kapaciteter ved at sænke driftsudgifterne. Samtidig kan et mindsket logistisk behov give større fleksibilitet og kampkraft i opgaveløsningen. Disse fordele driver arbejdet med at opnå en reduktion af miljø- og klimapåvirkningen.

Forsvarsministeriets operative virksomhed udføres af tre styrelser: Forsvarskommandoen, Hjemmeværnskommandoen og Beredskabsstyrelsen. I 2020 omfattede strategimålene følgende aktiviteter fra Forsvarskommandoen:

- Data for energiforbrug i operative lejre
- Energiproduktion i operative lejre
- Grønne tiltag i operative lejre
- Anvendelse af Energy Dashboards
- Energoptimeringstiltag
- Saltvandskøling i Søværnet
- Tiltag på udvalgte skibsklasser
- Optimering af drivmiddelforbruget
- Logistiske bestemmelser
- Videreudvikling af brændstofmodel

DATA FOR ENERGIFORBRUG I OPERATIVE LEJRE

Mål 1.a:

"I Forsvarsministeriets lejre skal data for energiforbruget opsamles fra 2018, hvor det vurderes at være hensigtsmæssigt."

Formålet var oprindeligt at udvikle en metode til at opsamle data om energiforbruget i Forsvarsministeriets lejre. Det blev imidlertid, som beskrevet i årsrapporten for 2018, besluttet at deltage i et NATO projekt. Projektet arbejder på udvikling af et koncept og prototypesystem, som kan anvendes til datalogning i operative lejre. Danmark er tilkøbt projektet som en såkaldt "end-user" og kan således deltage i tests og kommentere på projektets udvikling. Efter projektets afslutning får Forsvaret adgang til projektets data, herunder software og de gennemførte tests. Det er forventningen, at projektet resulterer i løsninger, der vil være mulige at implementere i dansk forsvar.

Grundet COVID-19 har projektet været mere eller mindre stoppet. Næste fase i projektet er udlevering af datalogningssæt til projektets primære brugere for afprøvning og test. Fra Danmarks side vil vi følge Holland og deres afprøvning af datalogningssæt samt få deres erfaringer med produktet og bidrage med den videre udvikling.

Målet videreføres i Forsvarsministeriets grønne handleplan for 2021-2025 og planlægges afsluttet i 2022. Danmark følger NATO-projektet og deres tidsplan.

Målet er delvist opfyldt.

ENERGIPRODUKTION I OPERATIVE LEJRE

Mål 1.b:

"Energiomdannelsesprocessen fra diesel til elektricitet skal kontinuerligt optimeres frem mod 2020 gennem nye og forbedrede produktionsformer. Der skal igangsættes energibesparende tiltag til reduktion af varme-/kuldetab i en del af lejrenes faciliteter. Samtidig skal potentialet for at dele af el-produktionen inden 2020 erstattes med vedvarende energi afdækkes på baggrund af den gennemførte analyse i projektet Grøn Lejr, som er forankret i Forsvarskommandoen."

Indtil yderligere data om energiforbrug i lejre er tilvejebragt via datalogningsprojektet, har projektet primært været fokuseret på anskaffelse af nye telte og generatorer med power management system.

Der pågår aktuelt et udbud på anskaffelse af nye telte med fokus på varme-/kuldetab, som forventes leveret ved årsskiftet 2021/2022. Der er ligeledes gennemført udbud på generatorer med bedre og mere energivenlige motorer (EU STAGE 5) samt med indbygget "power management system", der muliggør synkronisering og kun drift af de nødvendige antal generatorer til inddækning af aktuelt strømbehov. Generatorer leveres i første halvår 2022.

Målet videreføres i Forsvarsministeriets grønne handleplan 2021-2025, da øvrige tiltag afventer, at der tilvejebringes data fra datalogningsprojektet (1.1.a.)

Målet er delvist opfyldt.

GRØNNE TILTAG I OPERATIVE LEJRE

Mål 1.c:

"Beredskabsstyrelsen skal analysere mulige tiltag på baggrund af projektet Grøn Lejr."

Beredskabsstyrelsen ønsker en grøn profil i de lande, som styrelsen arbejder i, og at udgangspunktet er FN's og de danske standarder. Beredskabsstyrelsen har i mange år efterlevet FN's tilgang til grøn adfærd, omstilling og kultur.

Beredskabsstyrelsens Logistikcenter for Materiel og International indsats arbejder kontinuerligt med grønne løsninger i de internationale koncepter, hvor det er praktisk og økonomisk muligt. Logistikcentret har udvekslet erfaringer med bl.a. Ingeniørregimentet (IGR) om grønne løsninger. Et af resultaterne af denne dialog er indfasningen af en hybridløsning, der kombinerer en traditionel generator med solceller. Denne løsning er anvendt senest på Beredskabsstyrelsens mission i Sydsudan (FN), hvor konceptet er etableret på syv forskellige lokaliteter.

Målet er opfyldt.

ANVENDELSE AF ENERGY DASHBOARDS

Mål 2.b:

"Samtidig analyseres muligheder for at anvende Energy Dashboards programmer, der kan opsamle data og derudfra beskrive energiforbruget som styringsværktøj til at opnå en mere energieffektiv sejlads."

Analysen er gennemført og indgik som en integreret del af formuleringen af Forsvarsministeriets grønne handleplan for 2021-2025. Analysen er således videreført som en konkret indsats 3.2.a. i den nye handleplan med henblik på fysisk installation af dashboards, der er forankret i Materiel- og Indkøbsstyrelsen. Energy Dashboards implementeres på skibe med et større energiforbrug og på nye skibe.

Energy Dashboard platformen er bygget skalerbar og kan implementeres på ABSALON-, IVER HUITFELDT- og KNUD RASMUSSEN-klassen og nye skibe uafhængig af maskinkontrolsystem. For at udnytte platformens fulde potentiale skal der indrapporteres data ca. en gang om måneden.

Der opsamles forbrugsdata på en række systemer og områder af skibet, eksempelvis "Beboelsesområde", "Våben/Elektronik", "Aircondition" osv., således at det bliver relevant for den enkelte.

Målet er opfyldt.

ENERGIOPTIMERINGSTILTAG

Mål 2.c:

"På fleksible støtteskibe skal tiltag til energioptimering implementeres inden udgangen af 2018 på baggrund af den gennemførte analyse i projektet Smarter Sailing. Analysen omfatter de eksisterende varme-, ventilations- og luftkonditioneringssystemer (HVAC) samt pumpe-systemer. Hertil kommer udskiftning af lyskilder, primært skiftes til LED belysning med lyssensorer (PIR)."

Integreringen af tiltagene er iværksat og under anskaffelse via Materiel- og Indkøbsstyrelsen. Dele af de planlagte anskaffelser er udskudt, fordi der er indført skærpede krav til udbudsprocessen. Resterende tiltag forventes færdiginstalleret på skibene i 2021.

Luftkonditioneringssystemer og pumpe-systemer er næsten færdiginstallerede. Der er en teknisk udfordring med hensyn til energibesparende LED belysning, idet der for nærværende ikke foreligger tilstrækkelig belysning på markedet, der ikke afgiver elektromagnetisk støj. Lyskilder udskiftes til typer, der er baseret på LED teknologi, i den udstrækning det er teknisk muligt.

Skibets kontrolsystem (IPMS) kan styre lyset ombord i områder som maskinrum, flexdæk mm., samt områder, hvor der er implementeret "rødt lys". I disse områder er det nærliggende at implementere PIR sensorer, som interfaces til IPMS. I sekundære rum (stores mm.), hvor der tændes lys manuelt, og hvor der ikke er rødt/hvidt lysscenario, vil der ikke blive opsat PIR sensorer, da installationsomkostningerne er for store. På nybyggede skibe bør der installeres LED og PIR sensorer overalt.

Den videre installering af LED og lysstyring indgår i indsats 3.2.b. i Forsvarsministeriets grønne handleplan for 2021-2025.

Målet er delvist opfyldt.

SALTVANDSKØLING I SØVÆRNET

Mål 2.d:

"Det analyseres om saltvandskøling med fordel kan udbredes på andre enheder i Søværnet."

Analysen er gennemført som en del af Logimatic Engineering rapport "Energioptimering – Absalon/Esben Snarre" i 2020. En lang række muligheder for energioptimering er analyseret, herunder saltvandskøling.

Implementering af mulige energioptimeringstiltag forankres i Materiel- og Indkøbsstyrelsen og indgår i indsats 3.2.c i Forsvarsministeriets grønne handleplan 2021-2025.

Målet er opfyldt.

TILTAG PÅ UDVALGTE SKIBSKLASSER

Mål 2.e:

”Det analyseres, hvilke tiltag der med fordel kan implementeres på udvalgte skibsklasser inden udgangen af 2020.”

Der er analyseret energioptimeringstiltag for skibe i ABSALON-, IVER HUITFELDT- og KNUD RASMUSSEN-klassen, herunder installering af Energy Dashboards, LED og lysstyring samt udskiftning af generatorer, mv.

Målet er opfyldt.

OPTIMERING AF DRIVMIDDELFORBRUG

Mål 4.b:

”Inden udgangen af 2020 analyseres, hvordan operativ opgaveløsning og øvelsesaktiviteter kan optimeres i forhold til forbrug af drivmidler ved at øge brugen af teknologiske løsninger og forbedrede tværgående planlægningsmæssige initiativer.”

Værnskommandoerne har udarbejdet en lang række analyser mhp. at beskrive eksisterende indsatser med en positiv klimaeffekt samt at identificere nye muligheder for at reducere klimaaftrykket fra militære aktiviteter.

Der er blandt andet gennemført analyser af øget brug af simulation i træning af helikopterbesætninger og kampflypiloter. Mens kampflypiloternes uddannelse er fuldt optimeret for så vidt angår brugen af simulation, så er der et reduktionspotentiale ved øget simulatortræning på EH101-besætningerne. Arbejdet med anskaffelse af simulator pågår, men afventer planerne for opdatering af den danske EH101 flåde.

Der er opnået en reduktion i antal træningsflyvninger for CL-604 og C-130 ved en bedre planlægning af vedligeholdelse af besætningernes kvalifikationskrav. Besparelsen er skønsmæssigt omkring 100 træningsflyvetimer for CL-604 og cirka 50 timer for C-130 årligt.

I Arktis er der indgået en aftale med islandske og canadiske luftfartsmyndigheder om fleksibel brug af luftrummet for CL-604 i forbindelse med farvandsovervågning og fiskeriinspektion. Det giver mulighed for at anvende en brændstofmæssig optimal flyvehøjde, hvorved den effektive flyvetid øges med cirka 10 %. Brændstofbesparelsen anvendes til forbedret opgaveløsning.

Hjemmeværnet har opfordret til samkørsel og har iværksat øget brug af fjernundervisning og mødeafholdelse, som har reduceret transportbehovet. Omvendt har lukning af etableringer øget afstanden til uddannelse og indkvartering. Hjemmeværnsskolens Marinehjemmeværnssektion har benyttet simulator i uddannelsen i et samarbejde med Flådestation Frederikshavn. Samarbejdet er dog ophørt efter overgangen til MaxSea (elektronisk søkort).

Målet er opfyldt.

LOGISTISKE BESTEMMELSER

Mål 5.c:

"Miljø- og energihensyn indarbejdes i logistiske bestemmelser inden 2019."

Det har vist sig hensigtsmæssigt at se på forvaltningsgrundlag og procedurebeskrivelser i et bredere perspektiv og ikke kun afgrænset til logistiske bestemmelser. Indsatsen ses derfor som en integreret del af implementeringen af energiledelse i værnenes aktiviteter, logistik og transport. Der er således identificeret flere bestemmelser og procedurebeskrivelser, der skal opdateres, end de rent logistiske.

I efteråret 2020 afholdt Ejendomsstyrelsen og Dansk Energimanagement en workshop om energikortlægning af de operative kapaciteter. På workshoppen blev det identificeret, hvilke bestemmelser, procedurebeskrivelser mv., der skal opdateres, så energihensyn indgår mere eksplicit.

Relevante bestemmelser og procedurebeskrivelser er således identificeret, men opdateringen er ikke afsluttet. Målopfyldelsen sker i forbindelse med den fulde revision af Forsvarskommandoens forvaltningsgrundlag samt den fortsatte implementering af energiledelse.

Målet er delvist opfyldt.

VIDEREUDVIKLING AF BRÆNDSTOFMODEL

Mål 5.d:

"Søværnets brændstofmodel, der anvendes som et værktøj til at budgettere brændstofmængder og CO₂-udledning, forventes udviklet til også at kunne sammenholde mængden af faktisk forbrugt brændstof med det optimale forbrug i henhold til skrueturven for den faktiske udsejlede distance."

Søværnets brændstofmodel er taget ud af brug som prognoseværktøj for budgettering og planlægning af brændstofmængder. Brændstofmodellen, der var bygget op i et regneark med input fra DeMars, viste sig i praksis ikke at give tilstrækkeligt præcise forudsigelser. Udfordringen er, at sejlmonsteret i forbindelse med øvelser og indsættelser er meget uforudsigeligt, men der arbejdes med at lave brændstofprognoser, der er tilpasset, hvilken overordnet sejltype der er tale om.

Målet er ikke opfyldt.

Støttevirksomhed

Forsvarsministeriet skaber fælles handlekraft – også på det grønne område – gennem samarbejde mellem den operative virksomhed og støttestrukturen.

Forsvarsministeriet vil opnå ressourcebesparelser ved fortsat energirenovring af bygninger. Der er også arbejdet for at udbrede en overgang til alternative vedvarende energikilder inden for hele driftsområdet.

Forsvarsministeriet ønsker at udvikle sine bæredygtige indkøb, så det sikres, at der stilles krav til produkternes miljøpåvirkning i brugs- og bortskaffelsesfasen samt leverandørernes overholdelse af internationale konventioner. I 2020 omfattede strategimålene aktiviteter inden for følgende emner:

- Byggestandarder
- CTS
- Optimeret udnyttelse af bygningsmassen
- Grøn IT
- Reduceret energiforbrug
- Forureningskilder
- Forureningsoprydning
- Registrering af naturelementer

BYGGESTANDARDER

Mål 2.a:

“Fra 2016 udføres nybyggeri i henhold til bygningsklasse 2020. Samtidig udføres bygningsrenoveringer og ombygninger med bygningskomponenter i henhold til bygningsklasse 2020.”

Alt nybyggeri under Forsvarsministeriets myndighedsområde gennemføres som byggeri i henhold til bygningsklasse 2020, og alle bygningsrenoveringer og ombygninger udføres med bygningsklasse 2020 bygningskomponenter i det omfang, det er relevant og totaløkonomisk mest fordelagtigt. Der kan forekomme projekter, hvor byggeri ikke kan gennemføres i henhold til bygningsklasse 2020/bygningsklasse 2020 komponenter af funktionelle og/eller operative hensyn.

I 2020 er der udarbejdet flere end 70 totaløkonomiske vurderinger, og det er herved erfaret, at der ikke er den samfundsøkonomiske gevinst, som det var forventet, da bygningsklassen 2020 blev lanceret i 2011.

Målet er opfyldt.

CTS

Mål 2.c:

“Hvor det er rentabelt, skal der fra 2017 ske en løbende udskiftning og opdatering af CTS (Central Tilstandskontrol og Styring) i strategiperioden, så der etableres bygningsautomatik i forhold til varme- og elforbrug på Forsvarsministeriets etableringer.”

Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse har i 2020 været udfordret af den særlige situation med COVID-19 pandemien og på Facility Management området. Det har derfor været nødvendigt at prioritere ressourcer fra projektet. Der er i 2020 gennemført to større CTS entrepriser på etape 582 Aalborg Kaserne samt etape 451 Oksbøllejren. Ligeledes er der gennemført en række mindre CTS projekter, blandt andet i forbindelse med Modernisering af Hærens Materiel- og Mandskabsfaciliteter og ved renovering af garager i Oksbøllejren.

Der er hvert år siden 2017 løbende udskiftet og opdateret CTS bygningsautomatik på et væsentligt antal af Forsvarsministeriets etableringer. Der er stadig mange CTS anlæg, som er forældede og står til udskiftning eller opdatering, hvorfor det samlede mål i 2020 er delvist opfyldt.

Målet er delvist opfyldt.

OPTIMERET UDNYTTELSE AF BYGNINGSMASSEN

Mål 2.f:

“En optimering af udnyttelsen af bygningsmassen nås i 2020.”

Målopfyldelsen er aflyst, hvilket primært skyldes ændringer i opstilling og bemanning på landets etableringer. Der blev i stedet for dvale, nedlukning og frasalg af bygningsmasse skabt et forøget behov som følge af forsvarsforliget, hvormed al nødvendig kapacitet til kontor, undervisning og depot mv. blev inddraget. Den udsendte vejledning er fortsat aktuel og anvendes ved Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse som retningsgivende.

Målet blev aflyst.

GRØN IT

Mål 2.g:

“Løbende i strategiperioden inddrages grønne principper i indkøb af IT-udstyr, opstilling af arbejdspladser samt ved etablering af IT-forbindelser og driftsfaciliteter.”

Afrapporteringen afgrænses til visionen om, at “én medarbejder har én (standard)arbejdsplads.” I koncernen har der traditionelt været udleveret en FIIN/FAP PC til det interne netværk og for dem, der har haft behov for en internet PC, er en sådan stillet til rådighed. En FIA PC (Forsvarsministeriets Internet Arbejdsplads) giver adgang til begge netværk, og projektets formål er at erstatte udleverede FIIN/FAP og internet PC’ere med en FIA. Da der forventeligt vil blive inddraget flere PC’ere, end der udleveres, vil der være et mindre energiforbrug. Dette forbrug er dog ikke målbart, da energi til it ikke er adskilt fra den øvrige energiforsyning. Det forventes tillige at give en mere optimal opgaveløsning for den enkelte medarbejder, da alt kan klares med én PC.

Antallet af PC’ere, servere og skærme blev i løbet af 2020 reduceret og udskiftet til mere energibesparende udstyr. Der blev ligeledes foretaget en reduktion af antallet af ældre stationære energiforbrugende PC’ere. Reduktionen skete i form af udrulning af FIA, som er en bærbar PC-løsning, hvor hver medarbejder har én bærbar PC til både det interne netværk og internettet.

Ved udgangen af 2020 var der i alt udrullet ca. 4.500 FIA arbejdspladser inden for Forsvarsministeriets område.

Målet er opfyldt.

REDUCERET ENERGIFORBRUG

Mål 3.a:

"Inden udgangen af 2020 reduceres energiforbruget i den opvarmede bygningsmasse med minimum 20 % i forhold til 2006."

Forsvarsministeriet har været underlagt det fællesstatslige mål fra "Cirkulære om energieffektiviseringer i statens institutioner" af 5. juli 2014 om reduktion af energiforbruget i den opvarmede bygningsmasse på 14 % i forhold til 2006. I Forsvarsministeriets miljø- og energistrategi 2016-2020 blev målet dog skærpet til 20 % inden udgangen af 2020 i forhold til 2006.

Ved udgangen af 2019 havde Forsvarsministeriet opnået en reduktion på 13,4 % i forhold til 2006. I 2020 var der opnået en reduktion på 20,5 %. Således er både det statslige mål og Forsvarsministeriet eget mål nået. Den generelle nedlukning i forbindelse med COVID-19 pandemien vurderes at have medvirket til opnåelsen af det skærpede mål om 20 % reduktion.

Målet er opfyldt.

FORURENINGSKILDER

Mål 4.a:

"Potentielle forureningskilder på Forsvarsministeriets arealer, der vurderes at have væsentlig betydning for drikkevandsressourcerne og overfladevand, identificeres inden udgangen af 2020."

Ved udgangen af strategiperioden er der udarbejdet indsatsplaner for, og gennemført orienterende forureningsundersøgelser på etableringer, som vurderes at udgøre en væsentlig risiko for drikkevandsressourcen. Der er ligeledes udført orienterende forureningsundersøgelser på etableringer, som vurderes at udgøre den største risiko for vandløb, søer, fjorde og kyster.

Målet er opfyldt.

FORURENINGSPRYDNING

Mål 4.b:

"Et værktøj til at kvantificere den miljømæssige belastning ved forureningsoprydning skal være udviklet i 2020 til brug for identifikation af mulige miljømæssige optimeringer."

Der er udarbejdet et værktøj til kvantificering af den miljømæssige belastning ved oprydning efter forureninger. Værktøjet vil blive taget i brug ved fremtidige oprydninger efter forureninger på Forsvarsministeriets arealer.

Målet er opfyldt.

REGISTRERING AF NATURELEMENTER

Mål 5.b

"Inden udgangen af 2020 er der implementeret registrering af relevante naturelementer i drifts- og plejeplanlægningen, eksempelvis registrering af invasive arter samt udvalgte sårbare naturtyper og arter."

Planlægningsrelevante naturelementer er registreret i de enkelte drifts- og plejeplaner, der er udarbejdet i perioden 2018-2020. Registreringerne er desuden foretaget i Forvaltnings-GIS ("Grøn Drift"), som er fuldt implementeret i forvaltningen af Forsvarsministeriets arealer.

Målet forankres fremadrettet i Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelses Bestemmelse for klima, energi samt miljø- og naturbeskyttelse og jagt mv. inden for Forsvarsministeriets myndighedsområde (FESBST 610-6).

Målet er opfyldt.

Arktis

Forsvarsministeriet ønsker at bidrage til at sikre et Arktis med selv bærende vækst og samfundsmæssig bæredygtighed under respekt for det sårbare arktiske klima, miljø og natur i et tæt samarbejde med internationale partnere. I 2020 omfattede strategimålene aktiviteter inden for følgende emner:

- Logistik og brændstof
- Logistik og brændstof ved indkøb
- Energiforsyning

LOGISTIK OG BRÆNDSTOF

Mål 3.a:

"I 2017 udarbejdes en analyse af logistik- og særligt brændstofområdet i Arktis."

Der er gennemført en analyse af logistik- og brændstofområdet i Arktis med fokus på civile fuldchartrede fly. Analysen peger på, at de vanskelige forhold i modtagelufthavne begrænser, hvilke flytyper der kan håndtere godsdistribution til de afsides liggende flyvepladser. Her er typisk tale om mindre flytyper. Forsvaret anvender en civil Twin Otter på fast aftale om flyvning i Grønland. Der vurderes ikke aktuelt at være mere miljøvenlige alternativer til på det civile marked.

Analysen konkluderer, at de største potentialer for at reducere emissioner er dels at søge større koordination med andre statslige (Rigsfællesskabet) og private aktørers logistiske aktiviteter i Arktis, dels ved at lade emissioner indgå som et parameter i udbudsmaterialet i forbindelse med indgåelse af rammeaftaler på transportområdet.

Analysens konklusioner videreføres i Forsvarsministeriets grønne handleplan 2021-2025 og forankres i henholdsvis Forsvarskommandoen og Materiel- og Indkøbsstyrelsen.

Målet er opfyldt.

LOGISTIK OG BRÆNDSTOF VED INDKØB

Mål 3.b:

"I 2018 oprettes et projekt til at implementere en bedre sikring af, at de arktiske logistiske og brændstofmæssige forhold er tænkt ind ved anskaffelser/indkøb til brug i Arktis."

Opfyldelse af målet ligger i forlængelse af analysen gennemført under mål 3.a. Som beskrevet i 3.a er der gennemført en analyse af logistik- og brændstofområdet i Arktis. Analysen viser, at hensyn til brændstofmæssige forhold bedst opfyldes ved at rette indsatsen mod bedre rammeaftaler samt bedre koordination mellem Rigsfællesskabets myndigheder. Konklusionerne er indarbejdet i Forsvarsministeriets grønne handleplan 2021-2025.

Målet er opfyldt.

ENERGIFORSYNING

Mål 3.d:

"I 2019 skal mulighederne for optimering af energiforsyning og reducere af energiforbruget ved Arktis være afdækket."

Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse har fokus på at udnytte og reducere energiforbruget i de områder, hvor Forsvaret har faciliteter i Arktis. Der har i 2020 været logistiske udfordringer i forbindelse med besigtigelser af etableringer i Grønland, da der har været begrænsede muligheder for flytransport grundet COVID-19 restriktioner.

Ejendomsstyrelsen har i 2020 derfor udarbejdet en foreløbig analyse af muligheder og anbefalinger for energioptimering af etableringsdriften på stationerne i Arktis, som bygger på et besøg på Station Nord i 2019. Målet er delvist opfyldt og vil blive videreført i Forsvarsministeriets handleplan for den grønne indsats 2021-2025.

Målet er delvist opfyldt.

Christiansø

Fra den tidligere strategiperiode skal den igangsatte udvikling i retning af et bæredygtigt Christiansø fortsætte. Samarbejde og erfaringsudveksling med tilsvarende aktiviteter skal gennemføres på tværs af Forsvarsministeriet. I 2020 omfattede strategimålene aktiviteter inden for følgende emner:

- Naturpleje

NATURPLEJE

Mål 5.a:

“Årlig status på udvikling og formidling af kvaliteten i naturpleje i et samlet koncept med kulturværdier i løbet af strategiperioden.”

Erholmene blev efter 5 år som pilotnaturpark i december 2019 godkendt som fuldgældig naturpark i regi af Friluftsrådet. Formidlingsindsatsen af øgruppens naturværdier er derfor fra 2020 sket med udgangspunkt i brandet ”Naturpark Christiansø”. Der er fra 2. halvår 2020, i overensstemmelse med naturparkkonceptet, ansat en naturvejleder.

Christiansø Administration søger løbende at tilføre nødvendige kompetencer, der kan bidrage til den fremadrettede udvikling og formidling af kvaliteten i natur- og kulturværdierne på Christiansø. Christiansø Administration har i 2021 udvidet bemanningen med en fæstningsmedarbejder, der skal bidrage til drift og pleje af øens natur og fæstningsværker. De samlede indsats for forventes at få en positiv effekt på naturen og Christiansø som helhed.

Målet er opfyldt.

Miljø- og energipolitik, miljø- og energiledelse samt klimaregnskab

Forsvarsministeriet vil styrke grundlaget for den strategiske styring og prioritering af indsatserne på miljø- og energiområdet. I 2020 omfattede strategimålene aktiviteter inden for følgende emner:

- Miljø- og energiledelse
- Klimaregnskab
- Nedbringelse af CO₂-, NO_x-, SO₂- og partikeludledning

MILJØ- OG ENERGILEDELSE

Mål 2.a:

"Forsvarsministeriet vil inden udgangen af 2020 gennemføre en videre udbredelse af miljø- og energiledelse, herunder på det operative område. I strategien videreføres relevante indsatser fra Forsvarsministeriets tidligere strategiperiode i forhold til indførelsen af miljøledelse efter gældende ISO 14001 standard og energiledelse efter gældende ISO 50001 standard."

I løbet af strategiperioden er det besluttet af styregruppen for den grønne indsats, at Forsvarsministeriet skal følge intentionerne i miljø- og energiledelsessystemets ISO 14001 og ISO 50001 standarder. Udfordringer med forankring af systemet ved Forsvarsministeriets myndigheder er imødegået gennem ledelsesmæssige drøftelser med myndighederne, hvorefter udvalgte implementeringsaktiviteter er gennemført. Der er således fortsat potentiale for yderligere udbredelse og værdiskabelse af systemet.

Målopfyldelsen har medført en mere systematisk, prioriteret og målrettet tilgang til håndtering af organisationens miljø- og energiforhold, samtidig med at der er skabt et forbedret ledelsesmæssigt overblik på området. Dette forventes at medføre en ressourcebesparelse gennem optimerede processer, øget forebyggelse af forurening samt forbedring af organisationens miljø- og energipræstation.

Miljø- og energiledelse er indarbejdet som en central del af den koncernfælles Bestemmelse for klima, energi samt miljø- og naturbeskyttelse og jagt mv. inden for Forsvarsministeriets myndighedsområde (FESBST 610-6).

Målet er opfyldt.

KLIMAREGNSKAB

Mål 3.a:

"Forsvarsministeriet vil hvert år inden udgangen af september offentliggøre koncernens klimaregnskab for det foregående år med tilhørende ledelsesberetning."

I Forsvarsministeriets Klimaregnskab 2019 opgøres udledningen af NO_x, SO₂, PM₁₀ samt CO₂-e fra etablisementsdrift, drivmidler, køle- og slukningsmidler samt tjenesterejser. Al dataindsamling er foregået i årets første tredjedel og afleveret til Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse, som derefter har foretaget de nødvendige emissionsberegninger samt udfærdiget klimaregnskabet. Forsvarsministeriets Klimaregnskab 2019 blev offentliggjort den 22. december 2020, som var senere end målet.

Målet er delvist opfyldt.

NEDBRINGELSE AF CO₂-, NO_x-, SO₂- OG PARTIKELUDLEDNING

Mål 4.a:

"Forsvarsministeriet vil blandt andet på baggrund af klimaregnskabet identificere indsatsområder for nedbringelse af NO_x-, SO₂- og partikeludledning samt fra 2017 fastlægge mål for procentvise CO₂-reduktioner under samtidig iagttagelse af hensyntagen til opnåelse af maksimal operativ effekt. "

Forsvarsministeriet har kortlagt udledninger af CO₂-, NO_x-, SO₂- og partikeludledning, der hovedsageligt relaterer sig til forbrænding af fossile brændsler. På baggrund af kortlægningen er der identificeret mulige indsatsområder for nedbringelse inden for særligt bygningsmassen og drivmiddelforbruget. Reduktioner i udledningen kan opnås ved at reducere energiforbruget, omlægge til mere effektiv teknologi og til vedvarende energikilder.

Forsvarsministeriet er omfattet af statslige krav om energieffektivisering af bygningsmassen, hvor energiforbruget skal reduceres med 1 procent pr. år frem mod 2030. Dette mål er indarbejdet i Forsvarsministeriets grønne handleplan 2021-2025.

Reduktioner inden for drivmiddelforbruget kan eksempelvis ske ved optimerede transportmønstre, øget brug af simulatorer eller substitution af fossile drivmidler. Størstedelen af de operative aktiviteter kan ikke reduceres yderligere, uden at den operative opgaveløsning kompromitteres. Eksempelvis anvender Forsvaret i dag kun det netop tilstrækkelige antal flyvetimer, sejldøgn, øvelsesdøgn mv. for at kunne honorere de operative krav, og der er tilstræbt en optimal balance mellem simulatorer og behovet for at træne under virkelige forhold. Det er derfor valgt, at der ikke opstilles reduktionsmål i den grønne handleplan, der vedrører den operative opgaveløsning.

Målet er opfyldt

Teknologi og vidensopbygning/data

Forsvarsministeriet ønsker dels at danne et vidensgrundlag for fremtidige grønne initiativer og investeringer, dels at styrke grundlaget for en overgang til både vedvarende og lokalt produceret energi samt nyttiggøre flere ressourcer til energiformål. I 2020 omfattede strategimålene aktiviteter inden for følgende emner:

- Fjernaflæsning af energiforbrug

FJERNAFLÆSNING AF ENERGIFORBRUG

Mål 3.a:

"Fjernaflæsning af energiforbrug etableres på bygningsniveau på alle bygninger, hvor det er rentabelt inden udgangen af 2020."

Der er installeret varme- og elmålere med hel eller delvis dækning af bygninger i 70 % af de militære etableringer. Der udestår fortsat udrulning af fjernaflæsning af energiforbrugsdata på i alt ca. 15 etableringer, Beredskabscentre og Hjemmeværnscentre. Der udestår desuden udrulning af fjernaflæsning af vandforbrugsdata. Målet er ikke overført til Forsvarsministeriets grønne indsats 2021-2025, men fjernaflæsning af energiforbrugsdata vil fortsat blive prioriteret fremadrettet.

Målet er delvist opfyldt.

Adfærd og kommunikation

Forsvarsministeriet vil udvikle sin kommunikation med omverdenen for at opnå en god og tidssvarende dialog. Forsvarsministeriet ønsker at forankre strategien i organisationen og skabe samarbejde og videndeling på tværs. Erfaringerne fra tidligere strategiarbejde vil blive bragt videre i nye projekter, som skal implementere nye arbejdsgange, særlige hensyn og udbredelse af information. I 2020 omfattede strategimålene aktiviteter inden for følgende emner:

- Affaldskampagne for koncernen
- Naturforvaltning
- Christiansøs naturressourcer
- Grøn kampagne for frivillige
- Grøn kampagne i Arktis
- Håndtering af farlige stoffer

AFFALDSKAMPAGNE FOR KONCERNEN

Mål 1.c:

“Der skal årligt udarbejdes affaldskampagner.”

Hjemmeværnets frivillige var målgruppe for affaldskampagnen, “Lad tvivlen komme miljøet til gode”. Formålet med kampagnen var at motivere de frivillige til at frasortere farligt affald til særlig sortering og bortskaffelse på hjemmeværnsgårdene. Resultatet af kampagnen forventes at være et større kendskab til affaldstyper af farligt affald og viden om deres opbevaring og bortskaffelse. Da anvisningerne er enkle, og man selv kan vælge en passende beholder til opbevaring af affald før afhentning, forventes effekten at være stor. Udfordringer relateret til situationen med COVID-19 har betydet, at det færdigtrykte kampagnemateriale er fremsendt senere til hjemmeværnsdistrikterne end planlagt.

Målet er opfyldt.

NATURFORVALTNING

Mål 3.a:

“Der afholdes minimum ét møde årligt i det eksisterende dialogforum for naturforvaltning.”

Hvert år inviterer Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse større landsdækkende interesseorganisationer til dialogforum med henblik på en drøftelse af erfaringer samt udviklingsmuligheder vedrørende offentlighedens interesse i og brug af Forsvarsministeriets arealer. Generelt er Forsvarsministeriets arealer åbne for offentligheden fra solopgang til solnedgang, såfremt der ikke er øvelsesaktiviteter på arealerne, og ordensreglerne for hvert terræn overholdes.

Dialogforum har været afholdt årligt i strategiperioden 2016-2019, men ikke i 2020 grundet COVID-19 restriktioner.

Målet er ikke opfyldt i 2020.

CHRISTIANSØS NATURRESSOURCER

Mål 4.c:

"Inden udgangen af 2020 skal Christiansøs særlige naturressourcer lægges på den digitale platform, nævnt i mål 3.b."

Den digitale platform er udarbejdet, og Christiansøs naturressourcer indgår. I 2020 er Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelsens GIS-løsning over Forsvarsministeriets etableringer og øvelsesterræner udbygget med en grundig beskrivelse af terrænerne. Disse beskrivelser af særlige naturforhold på de enkelte terræner er udviklet i forbindelse med Forsvarsministeriets kampagne "Sommer med Forsvaret" med forslag til sommerferieaktiviteter under COVID-19.

Målet er opfyldt.

GRØN KAMPAGNE FOR FRIVILLIGE

Mål 5.b:

"Inden udgangen af 2019 skal der udarbejdes en grøn adfærds-kampagne til frivillige medarbejdere under Forsvarsministeriets myndighedsområde."

Formålet med adfærds-kampagnen "Luk, sluk, skru ned" har været at få Hjemmeværnets frivillige til at handle mere miljø- og energibevidst ved at spare på strøm og varme samt sortere mere affald. Kampagnen var afgrænset til målgrupperne frivillige i Hjemmeværnet og deres chefer. Cheferne bidrager som forandringsagenter, der positivt italesætter den grønne dagsorden og sørger for ophæng/fordeling af kampagnematerialet. Udfordringer relateret til situationen med COVID-19 betød, at udsendelsen af det færdigtrykte kampagnemateriale til hjemmeværnsdistrikterne blev udskudt til foråret 2021.

Målet er opfyldt.

GRØN KAMPAGNE I ARKTIS

Mål 5.c:

"Inden udgangen af 2020 skal der udarbejdes en grøn adfærds-kampagne til medarbejdere i Arktis."

Den grønne adfærds-kampagne til medarbejdere i Arktis blev ikke udarbejdet i 2020. Det skyldes, at Ejendomsstyrelsen var nødt til at omprioritere sine ressourcer til andre nødvendige opgaver. Fokus på grøn adfærd vil også fremadrettet indgå i det koncernfælles miljø- og energiledelsessystem.

Målet er ikke opfyldt.

HÅNDTERING AF FARLIGE STOFFER

Mål 5.d:

"For at undgå person- og forureningsskader ved et miljøuheld skal der inden 2020 udarbejdes en adfærds-kampagne om korrekt håndtering af farlige stoffer."

Det faglige grundlag for håndtering af farlige stoffer, som skulle ligge til grund for adfærds-kampagnen, er gennemført, herunder den instruktion om håndtering af farlige kemikalier, som fremover skal indgå i

Forsvarsministeriets miljø- og energiledelsessystem. Desuden blev der i 2019-2020 udarbejdet en video om korrekt håndtering af farligt affald, som påtænkes at indgå i den samlede kampagne.

Den egentlige adfærds-kampagne blev ikke færdigudviklet ved udgangen af 2020. Det skyldes, at Ejendomsstyrelsen var nødt til at omprioritere sine ressourcer til andre nødvendige opgaver. Prioriteringen blev endvidere foretaget i erkendelse af, at det på grund af COVID-19 hjemsendelserne ville have været vanskeligt at få kampagnen ud til modtagerne. Kampagnen forventes færdigudviklet i efteråret 2021 og gennemført inden udgangen af året.

Målet er delvist opfyldt.

Holmens Kanal 9
1060 København K

Telefon: + 45 7281 0000
E-mail: fmn@fmn.dk
www.fmn.dk

EAN: 5800002012000
CVR: 25775635